

GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACTIUNEA ȘI ADMINISTRATIUNEA:
BRAȘOVŪ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IEȘE ÎN FIECARE ȚI.

Pe unu an 12 fior., pe șese luni 6 fior., pe trei luni 3 fior.
România și străinătate:
Pe unu an 36 fr., pe șese luni 18 fr., pe trei luni 9 franci.

ANULŪ XLVII.

SĚ PRENUMERĂ:

la poște, la librării și pe la dd. corespondenți.

ANUNCIURILE:

© seriă garmond 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare
Scrisori nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrămit.

N°. 110.

Luni, Marți 3 (15) Iulie

1884.

Nou Abonamentŭ

la

„Gazeta Transilvaniei.“

Cu 1-a Iuliu st. v 1884 se începe unu nou abonamentŭ, la care invităm pe onorații amici și sprijinitori ai fōiei nōstre. Abonamentul: Pentru Austro-Ungaria cu posta: pe trei luni 3 fl., pe șese luni 6 fl., pe unu an 12 fl. Pentru România și străinătate: pe trei luni 9 franci, pe șese luni 18 franci, pe unu an 36 franci.

Rogămŭ pe d-nii abonați ca se binevoiesc a-și renoi de cu vreme prenumerările pentru ca trāmiterea țiarului sē nu sē intrerupă.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei.“

Brașovŭ în 2 Iunie (14 Iulie).

Politica de împăciuire a comitelui Taaffe câștigă pe ții ce merge mai multŭ terēmŭ în Austria. Celŭ ce a cunoscutŭ starea lucrurilor în acēstă parte a monarhiei de acum cinci șese ani și vede schimbările ce s'au făcutŭ încetulŭ cu încetulŭ de atunci încōce, trebuie sē se mire, cā a fostŭ și atāta cu puțință. Cine erau afară de Unguri cei mai înfocați apărători ai principiului suprematistŭ înăuguratŭ prin dualismŭ, decā nu Nemții centraliști din Austria? Cine se identifică cu idea de statŭ austriacŭ, cum se identifică la noi Tisaiștii cu idea de statŭ ungarŭ, decā nu partida lui Herbst și conșoți? Cine strigă mereu în gura mare, cā decā li se vorŭ da drepturile naționale Cehilorŭ se va descompune împărāția habsburgică?

Tōte cāte nu le-au doritŭ centraliștii Nemți s'au întemplatŭ. De cāndŭ a venitŭ la putere cabinetulŭ Taaffe, supremația lorŭ a fostŭ rēsturnată, naționalităților li-s'a făcutŭ și li-se face din ce în ce mai multă dreptate prin recunoscerea dreptului lorŭ de limbă și prin aceea cā li-se înființeză școle înalte și mijlocii cu limba lorŭ pe spesele statului. C'unŭ cuvēntŭ se sēnte o mare schimbare spre mai bine, deși cea mai mare parte a postulatelorŭ naționalităților negermane încă nu este împlinită. Unŭ lucru însă nu se sēnte. Ceea ce au preșis Nemții, cā adecă unitatea monarhiei se va disolva, decā li-se vorŭ face concesiuni Cehilorŭ, Polonilorŭ, Slovenilorŭ și Românilorŭ din Austria, nu s'a împlinitŭ. Din contră puterea guvernului din Viena n'a fostŭ niciodată mai mare ca acuma.

Resultatulŭ alegerilorŭ din urmă pentru dietele provinciale din Austria au înmulțitŭ desastrelorŭ Nemților centraliști încă cu unul. În Moravia mai alesŭ partida lorŭ a pierdutŭ mai multe mandate, pe cari le-au câștigatŭ Cehii. Mai pretutindenŭ centraliștii trebuie se înregistreze cāte o pierdere sēmțibilă și chiar în Viena, unde au fostŭ aleși aderenți de ai programei lorŭ, contra-candidații acestora au cāpētātŭ voturi așa de multe, minoritățile au fostŭ așa de mari, încātŭ are dreptate „N. fr. Presse“ cāndŭ se plānge amarŭ, cā șirurile partidei suprematiste germane începŭ a se rāri în modŭ bātătorŭ la ochi.

Pierderi mari le-a suferitŭ opozițiunea germană din Austria în urma așa țiselorŭ „compromise electorale“, ce le-a încheiatŭ o parte din marii proprietari aderenți la programa centralistă cu guvernulŭ. În urma acestorŭ compromise s'a formatŭ așa numita „partidă mijlocie“, care în realitate astăzi nu mai aparține partidei Nemților centraliști.

„Nu se pōte negă — scrie numitulŭ țiarŭ

de frunte centralistŭ — cā viitorulŭ partidei liberale germane va fi sub astfelŭ de împrejurări fōrte posomoritŭ. Ea pāșce cum au pāșitŭ cele mai multe partide liberale în Europa, cari, după ce li s'au luatŭ frēnele guvernului din mână, vedŭ cā deserteză din șirurile lorŭ massa cea mare a acelorŭ elemente, cari se încălțescŭ numai la rațele puterii și totdeuna găsescŭ cāte o teorie, care îmbracă într'unŭ sistemŭ lipsa lorŭ de principii. Őre partida liberală germană se primescă, statulŭ ce i se dă de a se folosi de aceeași prudentă și de a merge cu curentulŭ sacrificāndu-se pe sine însuși? Ni se pare cā misiunea ce are de a-o împlini, este prea seriōsă, decātŭ ca sē abdică și sē trecă de bună voie în tabăra dușmanilorŭ ei.“

Misiunea de care vorbește „N. fr. Presse“ are de scopŭ a rēsturnă starea actuală de lucruri și a introduce ērași unŭ regimŭ suprematistŭ germanŭ. Acēsta cu greu se va mai putē face. Popōrele din Austria s'au deșteptatŭ și nu mai suferŭ ađi terorismulŭ unui altŭ poporŭ. Ear cātŭ pentru liberalismulŭ Germanilorŭ din Austria elŭ s'a deochiatŭ de multŭ și astăzi partida liberală germană, care voiesce sē-și întemeieze din nou supremația pe ruinele drepturilorŭ naționale ale celorlalte popōre, nu mai află nici unŭ creșēmētŭ.

Idea cā Germanii și Maghiarii suntŭ singuri chemați a domni în acēstă împērāția, a cădūtŭ. În Austria supremația germānă a trebuitŭ sē cedeze loculŭ unui regimŭ, care ține contŭ de interesele tuturorŭ popōrelorŭ. Idea federalistă prinde rădăcină. A mai rēmasŭ Ungaria cu guvernulŭ tisaistŭ, care în privința tendințelorŭ asuprațore ce le nutrește, este ađi în monarhiă unŭ adevēratŭ anachronismŭ. Dēr sperāmŭ, cā se va află leaculŭ potrivitŭ și pentru rana de pe corpulŭ Ungariei.

Sciri telegrafice.

(Serv. part. alŭ „Gaz. Trans.“)

Paris, 13 Iulie. — De alaltăeri sēra până eri la 10 ore diminēța au muritŭ de coleră în Toulon 28 de persoane între care și o călugăriță, ēr în Marsilia au muritŭ 21 de persoane.

Fiume, 14 Iulie. — Eri după amēzi la 4 ore, au sositŭ aici, sub comanda vice-admiralului Sterneck, grosulŭ flotei compusŭ din 6 fregate cuirasate, corabia admiralității „Tricot“ și canoniera „Kerka.“ Torpedierele sosescŭ astăzi de diminēța. Māne e repausŭ. Marți va fi manevră a flotei.

Cronica țilei.

Comandantulŭ militarŭ alŭ Transilvaniei Br. de Schönfeld, a sositŭ Duminecă în orașulŭ nostrŭ, pentru ca sē facă inspecțiune. Aflāmŭ cā Ecselența Sa acompniatŭ de generalulŭ Fischer și mai mulți oficeri superiori a plecatŭ ađi diminēța cu-o specială misiune la curtea regelui Romāniei în Sinaia, de unde se va întorce astă sēră. Sē crede, cā scopulŭ visitei acesteia este de a invita pe M. S. Regele Carolŭ la manevrele cele mari ale trupelorŭ austro-ungare în vēră acēsta.

Māne, Marți, Escel. Sa bar. Schönfeld, comandantulŭ de corpŭ, va trece în revistă la Stupini trupele din Brașovŭ.

Cu finele anului 1887 espiră pactulŭ dualistŭ dintre Austria și Ungaria. Țiarele unguresci se ocupă de pe acum de acēstă cestiune importantă.

„Politische Correspondenz“ anunță, cā fōia oficială sērbescă publică unŭ comunicatŭ, cā M. S. monarhulŭ

Franciscŭ Iosifŭ a invitatŭ pe regele Milanŭ sē asiste la manevrele trupelorŭ. Totŭ fōia oficială comunică, cā regele Romāniei, Carolŭ va face o vizită în Belgradŭ.

Relativŭ la furtulŭ dela gara din Clușiu, se anunță cā în urma gāsirii celorŭ 15,000 fl., s'a datŭ de urma făptuitorilorŭ. Cutia de tinichea, în care s'au gāsitŭ banii, a fostŭ cumpērātă de o persoană, pe care judele instructorŭ o cunōșce deja. Se țice cā cutia nu s'a gāsitŭ numai din întēmplare, ci femeia unui servitorŭ dela gară anume ar fi trimisŭ pe copii în acēlŭ locŭ, ca sē caute... melci.

În fōia ilustrată „Familia“ a începutŭ sē se tipărescă „Nōptea de sf. Georghe“, operă bufă în 3 acte de Teocharŭ Alexi, dedicată memoriei lui C. Porumbescu.

Guvernulŭ românŭ, spune „Rēsboiulŭ“, a însărcinatŭ pe d. Dr. Marcovici sē plece la Toulon, pentru a studiă mersulŭ colerei în Franția.

Se comunică oficialŭ din Romānia, cā regele Carolŭ va face la finele lui Augustŭ o vizită regelui Sērbiei.

Țiarulŭ oficiosŭ „Le Pays“ publică uemătorulŭ comunicatŭ: Eri sēra „Romānulŭ“ a publicatŭ următoarele: D. I. C. Brătianu sē așteptă astă-sēră în capitală, pentru a președē māne unŭ consiliu de ministrii, în care se va discută convențiunea comercială cu Austro-Ungaria, luāndŭ în considerare cele din urmă documente relative la acēstă afacere.

„Romānulŭ“ trebuie se scie cā vechia convențiune cu Austro-Ungaria nu este încă denunțată; cā trebuie sē se mai aștepte încă unŭ anŭ mai înainte d'a se denunță și cā, — ceea ce este și mai multŭ — ea mai acōrdă încă unŭ anŭ pentru reviquirea convențiunii și definitivă ei denunțare și cā, prin urmare, nu se pōte delberă pe documente oficiale cari nu esistă.*

Recruții din Dobrogea spunŭ țiarele din Bucuresci vorŭ fi concentrați pentru 60 de țile, cu începere dela 1 Iuliu viitorŭ, o parte la Constanța ēră restulŭ la Babadag.

Țiarulŭ „Olteanulŭ“ țice, cā unŭ ore-care Mihai Molnarŭ, ungarŭ de origine și de meseriă țemplarŭ, cu locuința de 20 ani în Craiova, la 19 ale curentei, fiindŭ condamnatŭ de judecătoria ocolului I. la 5 țile de închisōre și 50 lei amendă, a făcutŭ apelŭ la revolverulŭ sēu, cāci eșindŭ din judecătoria a venitŭ cu arma încărcată sē ucidă pe d-lŭ judecatorŭ Christescu. Sala judecătoriei era plină de omeni, doi advocați pledau; Mihai Molnar cu o mare cutezare intră în sală și vēr mână cu arma încărcată printre acești doi advocați, cari ilŭ apucară mai înainte de a trage. D. procurorŭ a fostŭ chiāmatŭ și a constatatŭ faptulŭ trāmițēndŭ pe vinovatŭ la închisōre.

Prutulŭ s'a vērșatŭ în țilele trecute și — după cum sē spune — a inecatŭ aprōpe 50 de sate de pe amēndouē malurile sale. Finațurile și cucuruzele din districtulŭ Iașilorŭ și Făciului sunt nimicite.

Profesorulŭ Richter, deputatŭ în Reichstagulŭ germanŭ care suferea de multŭ timpŭ d'o bolă de nervi, a inebunitŭ; dēnsulŭ a fostŭ internatŭ în ospiciulŭ de la Lindenhof lângă Coswig.

Consiliulŭ comunalŭ alŭ Parisului a hotărītŭ, ca serbarea națională de ađi 14 Iulie, sē se facă cu ori ce prețŭ.

Unŭ prefectŭ din Franția a datŭ următoarea telegramă cātră ministrulŭ de interne: „S'au luatŭ tōte mēsurile; fiecare e la postulŭ sēu; n'asteptāmŭ acum decātŭ colera.“

În Petersburg întēpină puține simpatii coalisarea partidei radicale cu cea conservătore în Bulgaria. „No-voje Vremja“ își esprimă temerea, cā politica orientală a

Rusiei va lua o schimbare nefavorabilă și face atentă diplomația de vr'o surprindere neplăcută.

Din Paris se scrie, că în noaptea de 9 Iulie a fost o furtună violentă, care a făcut multă pagubă. Trăsnetul a căzut pe biserică din Belleville, care s'a aprins. Focul a fost imediat stins.

De asemenea în Madrid, un foc, ce a izbucnit din neglijența pazitorilor, a distrus palatul „America Real,” în care se păstrau arme istorice.

În gara din Bayens în Franța, s'a lovit un tren de persoane cu un tren de marfă. Au fost răniți, unii mai ușor alții mai greu, 40 de călători, 4 vagoane de persoane s'au sfărmat.

Pe linia ferată Gotthardt se vor introduce delă 1 Septembrie a. c. locomotive cu natron, fără foc, ale lui Honigmann, pentru că călătorii se nu mai fie incomodați de fum în trecerea prin marele tunel.

În Norrköping în Suedia, spune „Engineer,” se va produce un fel de bumbac din lemn, al cărui fir tors se poate întrebuiți totu așa de bine ca și firul de bumbac și este mai eficient.

Pasivitatea opoziției maghiare.

Cetim în „Ellenzék” din 11 Iulie următoarele:

„Propunerea făcută în fôia noastră, ca opozițiunea să rîe într'o reprezentațiune pe Maiestatea sa, ca să disolveze dieta actuală, a fost luată la desbatere în articolul de fond de ieri al ziarului „Nemzet.” Acest organ al guvernului cu deosebire două motive aduce contra abstenenței, contra pasivității; întâiul motiv e, că cu ocaziunea verificărei se va alege că ore legale seu nelegale s'au săvîrșit alegerile; al doilea motiv e, că ar fi o procedură anticonstituțională a recurge la Maiestatea Sa pentru ajutor. La acest articol al ziarului „Nemzet” tot în unu articol de fond răspunde „Egyetértés” de astăzi. Acest articol din „Egyetértés” se abate în unele de articolul seu de ieri, scris cu privire la același obiect. Căci în articolul de ieri desaprobat pasivitatea din considerațiune față de alegători, însă astăzi printre șire admite această procedură. La totă întâmplarea vom reveni la acest obiect, deocamdată însă publicăm articolul din „Egyetértés,” care sună precum urmază:

„Nemzet,” organul oficios al partidei guvernamentale, atacă intenționată atitudine a opoziției față cu abuzurile electorale. Organul guvernamental e de părere, că încă n'a sosit timpul de a pute judeca asupra abuzurilor. Și chiar dacă s'ar fi și făcut abuzuri, numărul acelor e mic și nu ne îndreptățește a dice, că majoritatea dietei a eșit pe cale nelegală. Nu e vorba numai de câte-va cercuri. Nu se tractează despre aceea, că ce au făcut corteși guvernului în Brejcu seu în comitatul Hont, cum a dripiți în Veszprim cavaleria chiar atâți alegători opoziționali, câți forma pe de altă parte majoritatea guvernului; ci despre aceea e vorba, că, cu puține excepțiuni, mandatele câștigate de deputați nu sunt eluxul încrederei din partea publicului alegătoru. Astăzi în toată părțile o spun pe față în societăți private, cât și a costat mandatele; îi auși laudându-se cu călcările de lege pe strade. Și nu mai e vorba de aceea, că ce a făcut în singuraticile cercuri prefectul seu sub-prefectul., ci de aceea e vorba, că în toată țera foarte puține au fost cercurile, unde deputatul s'a putut alege cu respectarea legilor.

O dietă astfel constituită n'are drept de existență. Ii lipsesce elementul ce o ar nutri. Ea nu reprezintă voința poporului, în numele căruia ar fi chemată a legifera. Și în esență nu se deosebesce de felul de o corporațiune, pe ai cărei membrii guvernului directe îi denumesce.

O dietă ca acesta ridică la valoare o minciună, decât funcționează ca corpul legislativ, rădîmându-se pe suveranitatea poporului.

Și față cu acestea, slabă mîngiere ne dă „Nemzet,” provocându-se la comisuniile verificătoare, cari ar ave datorința de a judeca cât de curate au fost procedurile la alegeri și cât nu. Om tare prost și nepățit trebuie se fiă acela, pe care l'ai put capacitate cu astfel de argumente. S'a dovedit, că comisuniile verificătoare sunt netrebnice, niciodată datorința nu și-au împlinit-o, deși membrii comisuniilor cu jurămînt s'au obligat totdeauna, că vor proceda după principiile dreptății și-și vor face datorința.

Admitem, că dacă opozițiunea și-va depune mandatele, atunci parlamentarismul devine o absurditate. Însă ore totu parlamentul nostru nu este el o absurditate, unu ce fără înțeles? Admitem și aceea că este anticonstituțională a cere ajutorul Coronei față cu bru-

talitățile guvernului; și admitem, că este anticonstituțional, a recurge la Corónă ca s'e-și facă dreptate. Însă întrebăm, mai ală-se ore constituționalism în această țera? Credința și încrederea ni s'au sguduit, nu mai avem în nimic încredere. Singura autoritatea Coronei stă încă intactă.

Guvernarea de nouă ani a lui Coloman Tisza a contribuit în destul, ca acum dreptate se nu mai putem spera nicăiri, ca contra călcărilor de dreptăți nicăiri, lăcu se nu mai poți afla. Nimic nu se mai află, ce nu s'ar fi umilit prin corteșiri.

În dietă nimenea nu mai crede, de ore ce, ea nu este efluxul încrederei poporului. Credința în iubirea de dreptate a organelor judecătorești s'a stins, fiindcă meritul de corteș este o treptă și pe calea către dreptate. Știința și-a perdut autoritatea, pentru că Tisza chiar profesori la universitate dintre deputații guvernamentali denumesce. Cea mai credincioasă slugă a sa, este bărbatul cel mai învățat. În ce s'au aibă credința și încrederea acestu popor? El își ridică privirile spre Corónă, fiindcă de acolo încă mai sperază dreptate.

La aceste observări ale ziarului „Egyetértés” mai adauge „Ellenzék,” spre încheiere:

„Vomă ave ocaziunea a arăta că acestu escellent articol nu presupune altă consecință, decât că neapărat trebuie să se facă o adresă către Maiestatea Sa, în care să se cêră dizolvarea dietei. Atăta însă spunem acum, că a face din parlament unu reprezentanțiune către Maiestatea Sa nu este constituțional, ci unu us cardinal și legal al parlamentarismului.”

Crisa din Bucuresci.

Într'unu articol publicat sub titlul acesta dice „N. F. Presse,” că crisa ministerială, n'a fost numai o simplă comediă. Ea s'a născut din escesele studenților. N'a fost prudent, dice „N. Fr. Pr.” din partea studenților bucurescenți de a ofensă pe meritatul om de stat, dar ei au lucrat de sigur numai în bună credință. Li s'a fost spus că ministrul președinte e cauza că proiectele radicale ale lui Rosetti au fost respinse de cameră și de aceea Brătianu apără înaintea logice lor juvenile ca unu reacționar. Brătianu n'a făcut ca Cavour, care nici n'a voit să știe de reaua dispozițiune a poporului din Turin. Brătianu nu s'a supărat atătu pe demonstrările studenților, cât mai ales de indiferența ce o arătau față de ele autoritățile. De aceea încep a vorbi de retragere, dicîndu că este ostenit și desgustat. Aderenții lui cereau retragerea ministrului de interne și de justiție. Brătianu depuse demisiunea ministrului în mâinile regelui. Brătianu însuși era însărcinat de rege a-și căuta urmașul.

Ore dat-a el silința de a-lu afla? Nu se știe. Aflăm numai că d. Brătianu a conferit cu d. Dimitrie Ghica și alte personalități, der că a dat peste mari greutate. Opozițiunea vădîndu că cabinetul se clatină a început o luptă pasionată în care joca de obicei și influențe străine. — Aici „N. Fr. Presse” se silesc a dovedi că este aproape de adevăr ceea ce a quis unu bărbat de frunte, că adecă totă crisa ar fi fost numai o certy între Petersburg și Viena. Opozițiunea română este susținută de Rusia și încurajată de a combate pe d. Brătianu.

„N. Fr. Presse” mai vorbesce și de rubele stereotipe rusesce și susține tesa învechită, că totu ceea ce nu place ambasadorului austriac în Bucuresci este urzît din partea Rusiei.

Opozițiunea, adauge „N. Fr. Presse,” încurajată merse până a declara, că toate legile votate de camerele de revisuire le consideră de nelegale și a amenințat că dacă Brătianu va mai stă la putere, ea va face front și în contra dinastiei (? — Red G.) Brătianu întracea s'a îngrijit ca unu meeting să-lu rîe să rîmân la postu seu. Regele se vede că încă a dorit acesta și așa a cădat jertfă crizei ministru Aurelianu.

Brătianu, dice „N. Fr. Presse,” i-a jucat o festă opozițiunii luând portofoliul de interne. Opozițiunea își basă speranțele pe alegerile viitoare, acum vede că inamicul ei de môrte va conduce aceste alegeri. Aceasta e actul final al intrigei. Liberalismul d-lui Brătianu nu-lu va împedea pe acesta de a conduce alegerile în mod românesc și semi-oriental și de aceea nu ne îndoim, că va dobîndi la alegeri o mare majoritate. De o crisă ministerială — încheia „N. Fr. Pr.” — nu se va mai vorbi multă vreme în Bucuresci.

Spania și Italia.

S'a vorbit și se vorbesce încă mult de-o confederațiune latină și noi Românii nu puțin ne însuflețim de astă idee. Din nenorocire trebuie să ne convingem însă pe di ce merge totu mai mult, că țerile latine dela apus numai în bună înțelegere nu trăsesc. Scim cătu de în-

cordate sunt relațiunile între Franța și Italia; scim cătu de mult s'a rîcît pretinția franco-spaniolă, de când cu visita regelui Alfonso la curtea germană. Acum s'a mai adaus la acestea o asemenea încordare și între Italia și Spania.

Cauza este încordări e ministrul spaniol, care într'unu discurs ținut în parlament a atins partea cea mai gingașă a politice interne italiene. Lucrul s'a petrecut astfel.

Conducătorul republicanilor Emilio Castelar, într'unu discurs înfocățu combățu aspru uniunea catolică, care, dice el, vosesce să rînoiescă vremile incuizițiunii. Elu conjură pe miniștri să se retragă dela putere seu și schimbe atitudinea politică. Seniorul Pidal, ministrul lucrărilor publice, rîspuse lui Castelar, imputându-i, că elu a primit luptele dela Alkoy, Montilla și Cartagena, unde republicanii s'au sfîșiat în bătae totu cu republicanii. Republicanii, dice el, au adus pe tron pe Amadeo și au profanat bisericele. Pidal declară apoi cu mult patos că elu este aderent al puterii lumesc papale și că regele Alfonso este isvorul drepturilor constituționale.

Până acum nici unu ministru în nici o țera nu a făcut o așa fătășă declarațiune pentru puterea lumescă a Papei și se înțelege de aici ce amărăciune a produs în Roma vorbirea lui Pidal. Guvernul cere satisfacțiune. Se dice, că Mancini a declarat, că nu se va mulțami, decât cu retragerea lui Pidal din cabinetul spaniol.

Reședința episcopescă cu ferestre sparte.

Sub acestu titlu, „Egyetértés” dela 10 Iulie scrie următoarele:

În Arad, Lună sera la 11 ore, s'au adunat vr'o 25—30 de indiviți în strada Teleky înaintea reședinței episcopului gr. or. român Ioan Mețianu, au făcut unu sgotu mare, au spartu toate ferestrele de către uliță, afară de una, cu pietri, ce și-le aduseseră în buzunare și apoi au tulit'o la fugă. Hirburile de sticlă zingănu pe pavagiul de lângă ferestre, și personagiul din curtea episcopescă dede cu socotela că pietrele, ce cădeu ca plôia, sunt rîsunetului și efectul alegerilor de curîndu espirate. Naturalu, că se mai făcu și alte conjecturi. Se răspîndise chiar și neîntemeiate veste, cu deosebire prin unele cercuri romanesce, că studenții dela preparandiă, pe cari ilustriitatea sa d. episcopu nu i-ar fi aslat demn de a face învățatori dintr'ensă, și-ar fi încercat știința la spargerea ferestrelor dela reședința episcopului. Cercetarea poliției a descoperit, că calfe și ucenici de industriași au spart ferestrele, și au căusat o pagubă, care se urcă la vr'o 140 floreni. Poliția a prins optu dintre acești eroi, cari și-au mărturisit fapta. După „Arad és vidéke” petrele au fost aruncate cu o vehemență așa de mare, încâu chiar și tablele de lemn dela ferestre s'au găurit. Numele făptuitorilor și motivele, ce i-au îndemnat a comite acestu atac, sunt încă necunoscute. Se știe numai, că spargerea ferestrelor nu este efluxul agitațiunilor electorale. Cercetările poliției continuă.

Correspondența noastră din Comitate.

Turda, în Iulie 1884

Vădîndu că până acum nu s'a amintit nimica în nici unu ziar român despre întâmplările din opidul Turda, îmi permit a vă aminti decurgerea examenului de vîră al elevilor dela școla confes. gr. cat. din locu, la care din întâmplare și eu am asistat.

Examenul s'a ținut în 29 Iunie a. c. în bis. gr. cat. din locu sub presiul Rev. d. Iac. Lugoșianu protopop, începîndu-se la 2 ore p. m. Toți ascultătorii au fost pre deplin îndestulați cu rîspunsurile cele bune, și respicate ale copiilor mitei. Care de care rîspundea mai bine, dela cel mai mic până la cel mare. Surprinderea ne-a fost mai mare, când după fie-care obiect de învățămîntu vedem căte unu copilaș eșind în mijloc și într'o posesiă scurtă arăta însemnată fie-cărui studiu; dintre acestea mai tare ne-au măgălit pe toți ascultătorii posesiile improvizate „Religiunea” și „Limba maternă,” cari atăta prin valorea lor sublimă, cât și prin istețimea elevilor declamatori, au causat o adencă impresiune în inimile fie-cărui ascultător. Impresiunea acesta a atins adencă și inima Rev. dom. Protopopu, care în cuvinte puține însă meșose a arătat părinților asistenți sublimitatea religiunei și limbei materne, a arătat, că fără de religiune este imposibil să existe între omeni o adevărată iubire și o viață plăcută lui Dțeu, ăr fără de limba maternă este imposibil fie-cărui națiuni a se cultivă întru adevăr, deși că sunt unele excepțiuni, totuși în genere numai acele popore au ajuns la culmea perfecțiunii, cari s'au nisuit a se cultivă la

Bursa de Viena

din 12 Iulie st. n. 1884.

Rentă de aur ungară 6%	121.95	Bonuri croato-slavone	100.—
Rentă de aur 4%	91.10	Despăgubire p. dijma de vin ungar.	99.—
Rentă de hârtie 5%	88.10	Imprumutul cu premiu ungar.	114.50
Imprumutul căilor ferate ungare	142.70	Losurile pentru regularea Tisei și Segedinului	117.80
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostiu ung. (1-ma emisiune)	96.50	Renta de hârtie austriacă	80.75
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostiu ung. (2-a emisiune)	117.75	Renta de arg. austr.	81.50
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostiu ung. (3-a emisiune)	101.80	Renta de aur austr.	103.20
Bonuri rurale ungare	101.50	Losurile din 1860	134.60
Bonuri cu cl. de sortare	101.50	Acțiunile băncii austro-ungare	854.—
Bonuri rurale Banat-Ti-mișu	101.75	Act. băncii de credit ung.	300.—
Bonuri cu cl. de sortare	101.50	Act. băncii de credit austr.	300.—
Bonuri rurale transilvane	101.25	Argintul — Galbină împărțesc	5.76
		Napoleon-d'ori	9.67—
		Mărci 100 imp. germ.	59.55
		Londra 10 Livres sterlinge	121.85

Bursa de București.

Cota oficială dela 28 Iunie st. v. 1884.

Renta română (5%)	Cump. 93 1/2	vënd. 94 3/4
Renta rom. amort. (5%)	94 3/4	95 1/8
convert. (6%)	96 1/2	97 1/2
Impr. oraș. Buc. (20 l.)	33	33 1/2
Credit fonc. rural (7%)	102 1/2	105 1/2
" " (5%)	90	93
" " urban (7%)	101	105
" " (6%)	97 1/2	101
" " (5%)	87 1/2	90 1/2
Banca națională a României	1370	1325
Ac. de asig. Dacia-Rom.	326.	335
" " Națională	234.	235
Aur	4 50.	5 1/6
Bancnote austriace contra aur	2.07.	2.09

1—3

Publicare.

Tîrgul de țără cel mai aproape în comuna *B. Lipova* se va ține în 27 Iuliu 1884 st. n.; ér tîrgul de vite se va incepe cu două zile mai înainte.

B. Lipova, în 9 Iuliu 1884. n.

Antistia (primăria) comunală.

Acei domni abonați ai noștri, cari au plătit prețul abonamentului pe una jumătate de an s'eu pe un an, înainte de 1-a Aprilie a. c., sunt rugați a ne trimitte diferența prețului urcatu dela 1 Aprilie c., care pentru Austro-Ungaria face 2 fl., ér pentru România 8 lei.

ADMINISTRAȚIA „GAZ. TRANS.“

1—25

Invitare de abonamentu la cele mai eftine țiare române.

„**Amicul Familiei**“ țiaru beletristic și enciclopedic-literar — cu ilustrațiunî. Apare regulat în 1/13-a și 15/27-a și a fie-cărei lune în număr câte 2—3 côle; — și publică: *novele, poesii, romanuri, aventuri picante, impresiuni de călătorie, studii sociale*; — articlii scientific mai alesu din sferă economiei și a igieniei de casă. — „*Sciri din lumea mare*“ cu preferință acelea, cari interesază mai de aproape societatea românească, — „*principii din viață și notițe de petrecere*“. Fie-care număr este bogat și frumos ilustrat. — Prețulu de prenumerațiune pre anul întreg e numai 4 fl. pre 1/2 an 2 fl., pre 1/4 de an 1 fl. v. a. — Pentru România pre anul întreg 10 franc — lei plătili în bilete de bancă ori în timbre postali.

„**Preotulu român.**“ țiaru bisericesc, scolastic și literar. Apare regulat în 1-a și 16-a și (c. n.) a fie-cărei lune, în număr câte de 1 1/4—2 1/2 côle și publică: „*articlii din sfera tuturor științelor teologice*“ — tractate dogmatice, istorice, juridice, morali, pastorali, dar mai alesu rituali, — *predice pre domineci, serbători și diferite ocațiuni, mai alesu pentru ocațiuni funebre, precum și schițe de predică, și ori-ce amenunte aplicabili în predică, catechese și alte învățături pentru popor, tractate pedagogice, didactice, studii și recensii literare, sciri* — din sfera bisericesc, scolastică și literară — Prețulu de prenumerațiune pre anul întreg e 4 fl., pre 1/2 an 2 fl., pre 1/4 an 1 fl. — Pentru România pre anul întreg 10 franc — lei, — plătili în bilete de bancă ori în timbre postali.

„**Cărțile Săteanului Român.**“ Pentru toate trebuințele poporului român. Apare în fie-care lună câte una carte de 1—1 1/2 côle — și publică: „*novele populare, istorioare, fabule, poesii, anecdote, proverbi și alte amenunte de învățatură și petrecere, cunoscințe de economie, industrie, igienă ș. a., — sciri din lumea mare*“ mai alesu acelea cari mai de aproape atingu pe poporul nostru. — Prețulu de prenumerațiune pre un an întreg e numai 1 fl. v. a., pentru România 2 franc 50 bani — plătili în timbre postali.

Tote aceste trei țiare deodată abonate costau pre anul întreg 8 fl. v. a., pentru România 20 franc — lei.

Esemplare complete dela începutulu anului mai sunt câteva.

Aceia, cari voru abona toate trei țiarele noastre, ori barem două din ele, voru primi îndată gratis patru portrete foarte frumoșe.

Numeri de probă se trimitu gratis ori cui.

A se adresă la: **Cancelaria „NEGRUȚIU“** în Gherla (Szamosújvár) unde se mai află încă de vîndare următoarele **opuri de minune eftine**:

Amor și dincolo de mormentu. Novelă de Ponson du Terail, trad. de N. F. Negruțiu. Prețulu 30 cr. — **Biblioteca Săteanului Român.** Cartea I, II, III, IV., cuprindu materii foarte interesante și amuzante. Prețulu la tote patru 1 fl. — câte una deosebi 30 cr. — **Biblioteca Familiei.** Cartea I. Cuprindu materii foarte interesante și amuzante. Prețulu 30 cr. — **Colectă de Recepte din economie, industrie, comerț și chemie** pentru economi, industriași și comercianți. Prețulu 50 cr. — **Apologia.** Discusiuni filologice și istorice maghiare privitoare la Români, învederite și rectificate de Dr. Gregoriu Silasi. — **Partea I.** Paul Hunfalvy despre Cronică lui Georg Gabr. Șincai. Prețulu 30 cr. — **Renascerea limbii românești în vorbire și scriere** învederită și apreată de Dr. Gregoriu Silasi. Broșura I. și II. Prețulu fie-căreia e 40 cr. — **Ambele împreună** 70 cr. — **Poesii de Vasiliu Ranta-Buticescu.** Unu volumu de 192 pagine cuprindu 103 poesii bine alese și arangiate. Prețulu redusu (dela

1 fl. 20 cr. la) 60 cr. — **Ifigenia în Aulida.** Tragedia în 5 acte, după Euripide tradusă în versuri de Petru Dulfu. Prețulu 30 cr. — **Ifigenia în Tauris.** Tragedia în 5 acte, după Euripide tradusă în versuri de Petru Dulfu. Prețulu 30 cr. — **Branda s'eu Nunta fatală.** Schiță din emigrarea lui Dragoșu. **Novela istorică națională.** Prețulu 20 cr. — **Elu trebuie să se însore.** **Novela de Maria Schwartz,** traducere de N. F. Negruțiu. Prețulu 25 cr. — **Secretele alor trei nopți s'eu trei morți vii.** Romanu anglesu după Frankstein de Pamiu I. Grapini. Prețulu 50 cr. — **Herman și Dorotea** după W. de Goethe traducțiune liberă de Const. Morariu. Prețulu 50 cr. — **Economie pentru școlele popor.** de T. Roșiu. Ed. II, Prețulu 30 cr. — **Petulantulu.** Comedia în 5 acte, după August Kotzebue, tradusă de Ioan St. Șiuluțu. Prețulu 50 cr. — **Nu m'eu uita.** **Colectiune;** de versuri funebre urmate de iertăciuni, epitafe ș. a. Prețulu 50 cr.

Tote acestea 20 opuri deodată procurate se dau cu prețulu bagatelu de 3 fl. 60 cr.

Crâsnicul Zevedeu Cădelniță

în sinodulu archidieceșanu din strada Măcelariloru.

„Calicul“ din 1 Augstă a. c. va tracta eschisivu despre experințele crâsnicului Zevedeu Cădelniță, câștigate în sinodulu archidieceșanu gr. or. dîn Sibiu și va fi îndoită mai mare, decâtu numerii ordinari.

Abonenții „Calicului“ voru primi acestu număr extraordinariu în condițiunile abonamentului anualu s'eu semestralu. Deschidemu însă pentru acestu număr, redigiatu de Urzică Scandalografescu, unu abonamentu specialu, cu prețulu de 30 cr. s'eu 70 bani și destinămu întregu venitul curat, în părți egale pentru:

I. Societatea „Concordia“ din Blaj;

II. Premii în favorulu „Chorurilor plugariloru români din Ungaria și Banat.“

Abonamentele la acestu număr extraordinariu la „Calicul“ se potu

face la ori-care librărie din țără și străinătate s'eu dea-dreptulu la noi, până în 8 Augstă st. n.

Totodată deschidemu unu nou abonamentu la „Calicul“ pe alu doilea semestru 1884, cu 1 fl. 50 cr. s'eu 3.50 franci. Esemplare complete dela începutulu anului costă 3 fl. s'eu 7 franci.

Din anul 1883 mai posedemu 24 exemplare complete à 1 fl. 50 cr. s'eu 3.50 franci.

Cei ce voiu a ride, prenumerați „Calicul“, și care nu va ride, acola-i matură de săpă și lopată.

Colectanții de abonamente primescu unu rabatu de 10%.

Administrațiunea „Calicului.“

27—30

AVISU.

BĂCĂNIA
MUNTEANU & MINCOVICI
BRAȘOVU, TUȘNADU.

Firma **Munteanu & Mincovici** recomandă on. publicu băcănă din „Tîrgulu Flosului“ și filiala loră din „Strada Teatrului“, fiindu bine asortate cu totu felulu de articole de coloniale, delicatose de vinuri străine și indigene, precum și cu totu felulu de ape minerale. Tot deodată aduce la cunoscința on. publicu, că cu începerea sezonulu de băi (3/15 Iunie) a. c. va deschide érași o **Filială la Băile din Tușnadu** (totu în vechiulu localu în casele D-lui Kanapassek).

Numita firmă crede că va satisfac pe deplin cerințele on. publicu brașovenu și ale on. óșpeți dela băi, atât prin calitatea mărfurilor câtu și prin prețurile sale moderate.

BĂCĂNIA
MUNTEANU & MINCOVICI
BRAȘOVU, TUȘNADU.